

JUSTIITSMINISTEERIUM

Kaitseministeerium
info@kaitseministeerium.ee

Teie 08.03.2024

Meie 18.04.2024

nr 5-1/24/1, AM/24-
0249/-1K
nr 8-2/2493

Kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse eelnou väljatöötamise kavatsuse kooskõlastamine

Kaitseministeerium on saatnud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*). Justiitsministeerium kooskõlastab *VTK* järgmiste märkustega.

1. *VTK* kohaselt on Kaitseväes valdkondi, mis on täna kaetud tegevväelastega, kuid samas ei eelda valdkondlik vajadus sõjaväelist väljaõpet või on see võrreldes erialase haridusega teisejärguline. Leitakse, et kui Kaitseväes avalikus teenistuses või töösuhtes olevat tsiviilteenistujat saaks õppustele kaasata tegevväelastega samadel tingimustel, oleks võimalik vähendada sõjaväelise auastmega rahuaja ametikohtade vajadust ja seeläbi hoida kokku ressursse, mis muidu läheks tegevväelastele sõjaväelise väljaõppe andmiseks. *VTK*-s pakutakse lahendusena välja võimalust kaasata Kaitseväe õppustesse ka tsiviilteenistujaid (avaliku teenistuse seaduse ja töölepingu seaduse alusel Kaitseväega teenistus- või töösuhtes olevad isikud).

Justiitsministeerium kujundab selles osas oma lõpliku seisukoha seaduseelnõu koostamise faasis, kui Kaitseministeeriumi pakutud lahendustest selgub täpsemalt, milliste sotsiaalsete tagatistega *VTK*-s viidatud Kaitseväe õppustel (nn RÕK, LÕK) osalemise kohustust Kaitseväe tsiviilteenistujate suhtes kavandatakse. Regulatsiooni hindamisel on oluline kohustuse olemus (sh õiguslikud tagajärjed kohustuse täitmisest keeldumise korral), samuti millised on põhjendatud erisused (isikute grupid, kellele õppustel osalemise kohustus ei kohalduks) ning töö- ja puhkeaja ja tasustamise põhimõtted.

Anname teada, et oleme valmis sel teemal Kaitseministeeriumiga kaasa mõtlema.

2. *VTK*-s nenditakse, et eelnõu koostamisel tuleb läbi viia põhiseaduspärasuse analüüs ajateenistuse ennetähtaegse lõpetamise osas. Valmisolek põhiseaduspärasuse analüüsi läbiviimiseks väärrib kiitust. **Samas tekib küsimus, kas põhiseaduspärasust ei tuleks analüüsida ka esimese lahenduse osas, kus pannakse tsiviiltöötajatele kohustus osaleda Kaitseväe õppustel.** *VTK*-s viidatakse, et sarnane regulatsioon on ka Kaitseliidu seaduses, kus Kaitseliidus töösuhtes olevat isikut saab kaasata õppustele. Kuigi see nähtub ka *VTK*-st, juhime siiski tähelepanu, et Kaitseliidu seadus ei pane töötajale kohustust õppes osaleda, vaid annab aluse selles töölepingus kokku leppida. Tähele tuleb panna ka, et avaliku teenistuse seadus ei näe ametnike puhul ette võimalust täiendavates tööülesannetes kokku leppida.

3. *VTK* kohaselt kaalutakse võimalust vabastada ajateenistuja ajateenistusest ennetähtaegselt tegevteenistusse võtmiseks. Selgitatakse, et sellist võimalust kasutati ka varem, kuid 01.04.2013 jõustunud kaitseväeteenistuse seadus seda enam ette ei näinud. Uuesti sama lahendust kaaludes palume kindlasti arvesse võtta ka varasemaid argumente, miks võimaluse sätestamisest loobuti. Õiguskord peab olema võimaluse piires stabiilne.

4. Leiame, et *VTK*-s kajastamist leidnud võimalikest muudatustest omavad mitmed mõju ka tööjõuturule. Seetõttu palume eelnõu koostamise juurde asudes analüüsida muudatuste soovitud, aga ka võimalikku soovimatut mõju Eesti tööjõuturule – tööhõivele, tööohutusele, mõjutatud sihtrühmade

sotsiaalsetele garantiidele, töö- ja puhkeajale, töötamise erinevatele vormidele jne. Juhime tähelepanu, et selle teemaga seondub ka võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused, millega palume analüüsis samuti arvestada ehk märkida, kas võib eeldada erinevat mõju näiteks meeste ja naiste, noorte ja eakate tööhõivemäärade, haridusvõimalustele, töötingimustele, vabale ajale, majanduslikule olukorrale. See võib vajada ka kirjeldatud sihtrühmade osas täpsema jaotuse, sh sooline ja vanuseline struktuur, väljatoomist. Muudatustel võib neist asjaoludest tulenevalt olla nii positiivseid kui ka negatiivseid mõjusid. Kui leitakse, et eelnimetatud asjaoludele mõju siiski puudub, palume ka seda eelnõu seletuskirjas põhjendada.

5. VTK mõjuanalüüs ei käsitlenud muudatustega kaasneva võivate ebasoovitavate mõjude riske ega nende esinemise tõenäosust. Palume eelnõu koostamise juurde asudes hinnata ka võimalikku ebasoovitavat mõju, mis võib muudatustega kaasneva. Ühe näitena toome ära võimaliku ebasoovitava mõju Kaitseväge Akadeemiale tulenevalt vajadusest leida sinna täiendavaid koolitajaid ning rahalist ressursi. Teatav ebasoovitav mõju võib avalduda ka sealsest täiendkoolitusest huvitatuile, kui neid on rohkem, kui riik oleks suuteline koolitust pakkuma. Seetõttu soovime nimetatud sihtrühma suuruse hindamisel lähtuda kas riigi võimekusest sellist koolitust pakkuda ja/või riigi konkreetsemast vajadusest täiendkoolitatud reservülemate järele.

6. Palume eelnõu koostamise juurde asudes lähemalt selgitada ka VTK-s esitatud prognoosi, mille kohaselt tegevteenistuspensionide maksmise korralduse muutmine toob endaga kaasa tegevväelaste arvu suurenemise keskmiselt 150 võrra aastas. Soovime, et näidataks, milliste andmete pinnalt on prognoos tehtud ning kas selline kasvutempo piirdub vaid muudatustele järgneva mõne aastaga või nähakse pikemaajalist trendi ning sel juhul seda põhjendada. Hetkel toodud andmete alusel võiks muudatusest lähtuvalt eeldada, et ennustatud kasvutempo raugub mõne aasta jooksul, kuna selle tingib eelkõige pensionile mineku edasilükkamine toodud andmete kohaselt maksimaalselt 5-10 aasta võrra. Lisaks tekib küsimus, kas kõigile ca 150 täiendavale tegevteenistujale oleks ikkagi lubatud mahus tööd pakkuda, mis eeldab suurel hulgal täitmata, kuid eelarvestatud ametikohtade olemasolu. Palume eelnõu seletuskirjas seda teemat lähemalt avada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Timpson
Minister

Mari Kabi 5865 8226 Mari.Kabi@just.ee
Joel Kook
Signe Reinsalu